

С Т А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Еленита Кирилова Великова;*
УНСС, КАТЕДРА „ИКОНОМИКА НА ТУРИЗМА“;
Научна специалност „Икономика и управление (Туризм)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** в професионално направление 3.8 Икономика, по научна специалност *„Икономика и управление (туризм)“* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Стела Цанкова Димитрова*
Тема на дисертационния труд: *Събитията като фактор за преодоляване на сезонността в туризма*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 162/ 11.12.2019 год. на Ректора на УНСС и Решение от първото заседание на научното жури, проведено на 16.12.2019 г.

1. Информация за докторанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Икономика на туризма“, факултет „Икономика на инфраструктурата“* на УНСС по научна специалност *Икономика и управление, професионално направление 3.8. Икономика* съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 391/ 11.03.2015 г. Обучението е осъществено в *редовна и задочна* форма през периода 2015-2019 година.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с общ обем от 212 страници компютърно набран текст. От тях 191 страници са въведение, основен текст, заключение, 12 страници списък на използваната литература, 4 страници приложения. Библиографският апарат включва 174 литературни източника, 46 от които на български език, 121 чуждестранни автори и 7

специализирани интернет сайтове. В текста се съдържат 21 таблици и 24 фигури. В структурно отношение трудът е съставен от три глави, увод и заключение. В тях последователно са разгледани същността и особеностите на събитията в туризма, спецификата на сезонността като явление в туризма и е направена оценка на събитията като фактор за преодоляване на сезонността.

Темата на дисертационния труд е формулирана добре. Значимостта и актуалността ѝ е ясно обоснована, предвид все по-голямото значение на събитията в съвременното туристическо развитие и стремежът на все повече дестинации да се насочват към тях поради редица причини, които са добре разяснени в дисертацията. Докторантът приема, че „липсата на комплексна методика за анализ и оценка на сезонността в туризма в българските планински региони” е предпоставка за тяхното слабо развитие, а стратегическото планиране и организиране на събитията може да допринесе за „благополучието на региона, и за икономическия просперитет на страната като цяло“.

Предметът и обектът на изследване са добре дефинирани, целта и задачите са коректно изведени, като прецизно отразяват извършената изследователска работа от докторанта. Дисертационната теза е развита и доказана, като потвърждаването на отделните хипотези затвърждават изведените твърдения. Със своите достойнства се отличават методологията на изследването, възможностите за изпълнението му и вероятността за постигане за нови научни знания и приноси, ограниченията на обекта и предмета, както и системата от измерители и показатели за анализ, оценка и прогноза и източниците на информационно осигуряване. Изложението и използваната литература показват, че докторантът се е запознал със значителен брой литературни източници. Стилът на дисертацията също е много добър. На структурата на дисертационния труд може да се даде много добра оценка.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В дисертационния труд могат да бъдат очертани редица предимства, които са с научен и научно-приложен характер. Първоначално логично са изяснени терминологично включените в дисертацията термини, въз основа на които в последствие са направени всички анализи и изследвания. Изведена е общата характеристика на събитията, обобщено е научното познание за тяхната класификация, въз основа на което е дадена авторова дефиниция за събитие и е направена авторова класификация на видовете събития, обобщаваща досегашния опит в класификационните модели. Определено е въздействието на събитията на равнище

дестинация. В основата на втора част от дисертацията е заложен анализът на сезонността като явление в туризма. В дълбочина е изяснена спецификата и въздействието ѝ, като е уточнено, че въпреки наличието на положителни ефекти от сезонността, в дисертационния труд тя е определена като проблем, защото ограничава туристическото развитие и генерирането на приходи и заетост в зимните курорти в значителна част от годината. В резултат са изследвани познатите в туристическата литература и практика стратегии и мерки за ограничаване на сезонността. Първите две части на дисертационния труд са предпоставка за разработената впоследствие методика за оценка на събитията като фактор за преодоляване на сезонността. Извършен е качествен анализ на състоянието на три зимни курорти в България и са проведени проучвания на експерти и потребители за установяване на възможностите на събитията за преодоляване на сезонността. Кръстосаният анализ дава възможност за извеждане на коректни, научно-обосновани и практико-приложни изводи за развитието на планинските райони в страната.

Изведеният методически инструментариум дава възможност на докторант Димитрова да постигне поставената в дисертационния труд основна цел и да реши набелязаните задачи. **В резултат от добросъвестното разработване на труда е установена ролята на събитията в преодоляването на сезонността, като се отчитат икономически предимства както чрез организацията на конкретни събития, така и от удължаването на сезона.** Разработената методика за оценка на събитията като фактор в преодоляването на сезонността може да се използва по отношение на планирането и организирането на конкретни събития в различни туристически места.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд могат да бъдат отчетени редица приноси с научен и практико-приложен характер. По-конкретно имам предвид следните:

- Обобщено е научното познание за събитията и тяхното значение в туризма, въз основа на което е изведена авторова дефиниция на понятието „събитие“;
- Разработена е авторова класификация на видовете събития въз основа на обстоен литературен анализ;
- Определена е ролята на сезонността в зимните туристически курорти и е установено, че превръщането им в целогодишни дестинации е икономически и екологично нецелесъобразно;

- Предложена е методика за изследване по видове събития като възможност за удължаване на сезона в зимните туристически курорти;
- Изведени са осъществими и приложими препоръки за преодоляване на сезонността в зимните курорти, които могат да послужат като стратегически план на действие при оптимизиране на туристическото развитие на българските планински райони.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По вид и брой представените **публикации** съответстват на обявените от докторанта в приложения списък. Общо са представени дванадесет публикации. Осем от тях са доклади (един от които в съавторство), три са статии и една е глава от книга. Считам, че тези публикации представят реално постиженията на докторанта и са достатъчно представителни, за да ги огласят пред академичната общност и заинтересованите делови кръгове от практиката.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на труда. Подготвен е в обем от 53 страници компютърно набран текст и е съставен от шест части, които в максимална степен отразяват изследователската работа на докторанта.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Въпреки достойнствата на дисертационния труд могат да бъдат очертани и някои слабости, които са характерни за всеки млад изследовател. Те не са особено сериозни и са с препоръчителен характер, което не поставя под съмнение изразените достойнства на дисертационния труд. Препоръчвам в бъдещата си работа докторант Димитрова да насочи усилията си към изследване на възможностите на алтернативните видове туризъм за удължаване на сезона.

8. Заключение

В дисертационния труд са поставени ясни цели и задачи, които докторант Димитрова безспорно е постигнала и изпълнила. Анализите са коректни, препоръките обосновани и произтичащи от резултатите от изследването. Докторантът демонстрира умения за задълбочен и аргументиран анализ, обобщения и критично мислене. Анализиранията дисертация представлява творческо постижение, което като тематика,

теоретични обобщения, изводи и препоръки има своето безспорно значение за теорията и практиката в туризма.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Стела Цанкова Димитрова образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (Туризм)“, професионално направление 3.8. Икономика.

13.02.2020 г./ гр. София

Подпис:
/доц.д-р Е.Великова/